

Skuldring – skæftet skal passe skytten, ikke omvendt



Et jægermundheld siger, at det er bøssen, der skyder, men skæftet, der rammer, og det er rigtigt. Men selv det bedst tilpassede skæfte, kan ikke kompensere for mangelfuld eller forkert teknik.

Tekst: Lars Thune Andersen **Foto:** Flemming Højer

VÅBEN: Fokus på målet og kontakt mellem øje, løb og mål er altafgørende for et succesfuldt haglskud. Dermed kan skytten holde fokus på målet og samtidig i det perifere syn skabe kontakt mellem løb og mål. Her er skæftets udformning en meget vigtig del.

Skæftet har groft sagt to formål i forhold til haglskydning: 1. at sikre, at haglbøssen skyder der, hvor skyttens øje fokuserer. 2. at hjælpe skytten til at opnå en hurtig og ubesværet skuldring uden at miste fokus på og kontakt med målet. For at opnå dette vil man ofte skulle tilpasse skæftet til den enkelte skytte.

Den nye skytte

At lære at skuldre haglbøssen korrekt er en stor opgave, som kræver megen øvelse, før det kan gøres ubevidst og korrekt. Derfor skal våbnet være groft tilpasset, men det vil være vanskeligt

at gennemføre en 100 % korrekt tilpasning, da den nye skytte endnu ikke har en korrekt og automatiseret skuldring. Derfor er det i praksis næsten umuligt til en ny skytte at lave en skæftetilpasning, som ikke senere skal justeres lidt. Den nye skytte bør primært fokusere på, at skæftet har den rette længde, og at våbnet ikke er for krumt, samt at våbnet har en smule cast.

Valg af våben og skæfte

Vær opmærksom på at få den rette vejledning, inden du køber et våben. Har du kun skudt ganske få skud, bør du prøve at skyde med forskellige våben, inden du beslutter dig. Det kan du f.eks. gøre på en af de mange flugtskydningsbaner, hvor det altid er muligt at få en instruktør til at hjælpe dig, ligesom der ofte er en skytte på banen med et gevær i samme model

som det, du ønsker at købe, og som vil lade dig prøve det.

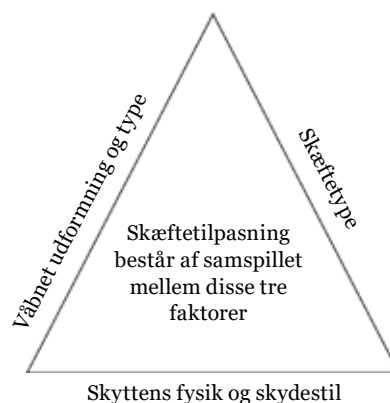
Køber du et våben, du ikke har mulighed for at prøve på skydebanen, er det vigtigt at vælge et våben, der passer nogenlunde, da der er grænser for, hvor meget man kan justere et skæfte. Køber du et brugt gevær hos en forhandler, er det normalt muligt at ombytte geværet til et andet, hvis du fortryder dit køb efter et besøg på skydebanen.

Den øvede skytte og skæftetilpasning

Under skuldringen vil den rutinerede haglskytte automatisk lave små, ubevidste korrektioner i skuldringen, som får våbnet til at passe. Derfor kan den rutinerede skytte skyde rimeligt godt med de fleste våben, typer skæfte, skæftelængder og øvrige skæftemål. Men der vil altid være våben og især



Til nye skytter er det svært at lave en perfekt tilpasning af skæftet. Her skal man primært fokusere på, at skæftelængden er korrekt. På billedet er skæftet ca. tre centimeter for langt og vil gøre det svært for skytten at opøve en korrekt skuldring.



Skæftetilpasning er ikke kun skæftemål, men et samspil mellem tre vigtige faktorer.

skæfter, som hjælper skytten til at opnå den perfekte skuldring, og det er disse våben og skæfter, som man skal prøve at finde. Da skuldringen bliver styret af øjets perifere syn, vil det, øjet ser af løbet i det perifere syn, kunne påvirke måden, skytten skuldrer våbnet på (ligesom våbnets balance også påvirker skuldringen). Det er derfor vigtigt, at man ser skæftetilpasning og skæftemål i forhold til det pågældende våben. Man kan opleve, at selvom skæftemålene er ens på to forskellige våben, så vil de ikke nødvendigvis skyde samme sted eller føles ens.

For den øvede skytte er det også vigtigt ikke at fortabe sig i skæftejusteringer, som ikke er en mirakelkur mod forkert teknik, manglende træning eller dårlig mental forberedelse.

Den fornuftige haglskytte finder en rimelig balance mellem tingene og finder ud af vigtigheden af skæftetilpasning og giver det den opmærksomhed, emnet fortjener, men ikke mere.

Skæftemål – ingen magisk formel

Til skæftemål anvendes ofte engelske fagudtryk. Et skæfte opmåles i længde, drop (krumning), cast og pitch. Disse mål afhænger af skyttens fysik, men også af måden, våbnet er konstrueret på. Derfor kan man ikke umiddelbart tage mål for længde, drop, pitch og cast fra et våben og overføre det til et andet og forvente, at de to våben vil skyde ens og passe skytten. Ligesom der desværre ikke en magisk formel, der ud fra en persons anatomi kan afgøre skæftets mål.

Skæftelængde

Skæftelængden måles fra aftrækkeren (fra den forreste ved dobbelte aftrækere) til midt på bagkappens bagkant. Skæftet skal grundlæggende være så langt som muligt, så det ikke generer

skuldringen ved f.eks. at hænge i armhulen eller tøjet. Her er det en god ide at justere skæftelængden efter den mængde tøj, man forventer at have på under jagt. Standard skæftelængde er mellem 36,5 og 37,5 centimeter.

Drop (krumning)

Skuddets højde i forhold til målet afgøres af, hvor højt over skinnen øjet er. Jo højere øjet er over skinnen, jo højere skyder geværet – og omvendt. Geværets drop skal sikre, at skytten kan placere øjet således, at geværet skyder der, hvor skytten fokuserer. Er geværets drop korrekt, vil skæfteryggen være i højde med kindtænderne i overmunden, samtidig med at skuddet sidder der, hvor skytten fokuserer. Er der for meget drop, vil dette ofte ses ved, at skytten – for at sikre, at geværet skyder der, hvor øjet fokuserer – løfter hovedet, så kun hagen rører skæfteryggen. Dette giver en dårlig skuldring og kan også medføre, at skytten slår sig i rekylen. For lidt drop viser sig ved, at skuddet sidder højere end forventet, og at skytten – for at kompensere for dette – presser skæfteryggen mod kindbenet og derved slår kindbenet i rekylen.

Geværets drop måles ud fra en tænkt centerlinje. Centerlinjen fremkommer ved at trække en linje langs sigteskinnen til kolbens hæl. Drop måles to steder på kolben, ved hælen og næsen. Afstanden fra centerlinjen til hælen og næsen måles i millimeter og udtrykker geværets drop. Standard drop ved næsen er 37 millimeter og ved hælen 55 millimeter.

Cast

Formålet med cast er at sikre, at øjet er midt over sigteskinnen, derfor skal en person med brede skuldre og et bredt ansigt have mere cast end en

spinkel person med et smalt ansigt. Når geværet har det rigtige cast, vil pupillen i mesterøjet være midt over sigteskinnen.

Et geværs cast måles ved hælen og tåen. Cast måles i millimeter og benævnes cast on eller cast off. Standardmål for cast er fire til seks millimeter ved skæftets hæl og seks til ti millimeter ved skæftets tå, da denne forskel giver et godt anslag mod skulderen. Skyder man fra højre skulder, vil skæftet skulle have cast off, og fra venstre skulder vil skæftet have cast on.

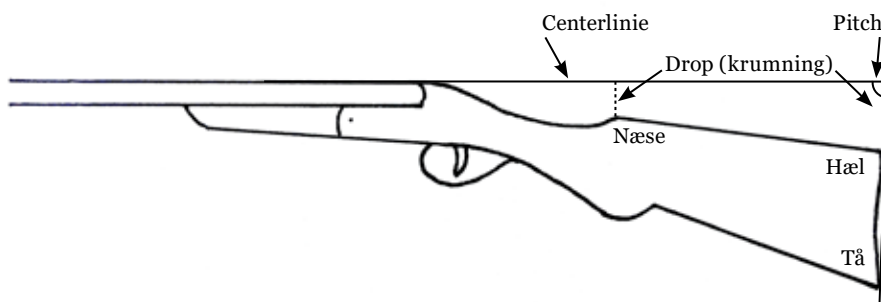
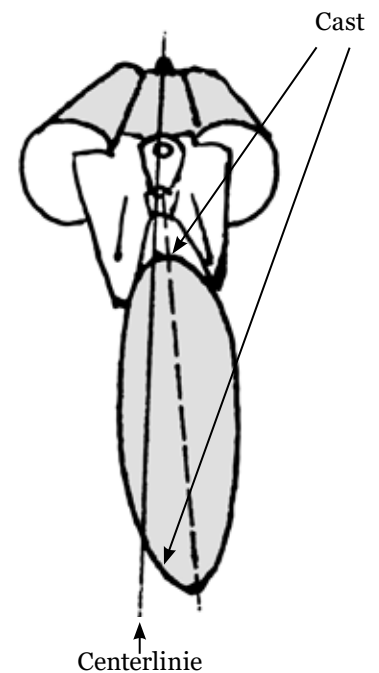
Cast er almindeligt på kontinentale våben, men forekommer sjældent på amerikanske våben. Passende cast medvirker til, at geværet nemmere kommer i korrekt anslag, men at cast ikke er strengt nødvendigt, bevidnes af, at amerikanske våben ofte er uden cast.

Et geværs cast vil ofte forandres, hvis længden ændres.

Pitch

Pitch up eller pitch down er betegnelse for vinklen mellem centerlinjen og skæftefodens forlængelse opad og måles i grader. Normalt har haglgeværet pitch down, hvor vinklen er under 90 grader, da dette egner sig til alsidig skydning. Pitch up ses meget sjældent og oftest på ældre geværer designet til høje spidsskud.

lta@jaegerne.dk



Skæftet forskellige punkter i forhold til skæftetilpasning benævnes næse, hæl og tå. Skæftets krumning måles i to mål, dels ved næsen og ved hælen. Pitch er et udtryk for vinklen mellem bagkappen (hæl og tå) og centerlinjen. I dette tilfælde er vinklen under 90°, hvilket benævnes pitch down, som er det mest almindelige.

Cast måles i to punkter ved hælen og tåen. I dette tilfælde har skæftet cast off. Cast påvirkes af skæftelængden, således et en forlængelse af skæftet giver mere cast og omvendt giver en afkortning af skæftet mindre cast.